

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2/6397 din 19.04.2023

La nr.95 din 12.04.2023

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului (art.1, 2, 5, ș.a.).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2023.04.19 15:23:51 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	930	
"19"	04	2023
Ora		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/8672 din 19.04.2023

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului (art.1, 2, 5, ș.a.)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Parlamentului RM, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop „[...] consolidarea gradului de protecție a drepturilor pacienților, ajustarea responsabilităților pacienților, racordarea prevederilor legale la standardele noi ce au apărut în timp și crearea unui cadru suplimentar de armonizare a sistemului național de sănătate la cerințele europene din domeniu.”

Autorul a mai precizat că, „Proiectul are menirea de a asigura completarea listei drepturilor și responsabilităților pacientului, efectuarea unor precizări întru acordarea gradului de claritate a normelor juridice, precum și asigurarea unei terminologii unice utilizate în domeniu și actele normative conexe (Legea nr.264/2005 cu privire la exercitarea profesiei de medic, Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 etc.).”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr.263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului, prin concretizarea noțiunilor „pacient”, „rudă apropiată”, „de ocrotire a sănătății”, stabilirea unor drepturi suplimentare ale pacientului, completarea responsabilităților acestuia, modificarea termenului de „consumatori ai serviciilor de sănătate” în „beneficiari ai serviciilor de sănătate”, modificarea în tot textul legii a sintagmei de „reprezentant legal (rudă apropiată)” în sintagma „reprezentant legal sau rudă apropiată”, prevederea exhaustivă a faptului că în cazul în care pacientul nu-și poate exprima voința, iar reprezentantul legal sau ruda apropiată a acestuia refuză actul medical necesar pentru a salva viața, aceasta se acordă la decizia consiliului de medici în interesul vieții pacientului și includerea necesității de consultare a opiniei minorului în cazul actului medical, atunci când acest lucru este permis de capacitatea lui de exercițiu, precum și dreptul de a acorda actul medical, pacientului care nu își poate exprima voința, iar reprezentanții legali ai acestuia refuză.

În acest sens, potrivit autorului: „Modificările și completările propuse vor contribui la conectarea sistemului de ocrotire a sănătății la modelul european, crearea unui sistem relațional mai clar și precis atât pentru medici cât și pacienți, în vederea eficientizării proceselor de acordare a asistenței medicale, sporirii gradului de responsabilitate a pacienților, ceea ce va contribui la asigurarea calitativă a actului medical și ulterior, la creșterea satisfacției beneficiarilor serviciilor de ocrotire a sănătății.”

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public privind perfecționarea cadrului normativ, care cuprinde norme ce țin de îmbunătățirea serviciilor de sănătate acordate populației.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Argumentele prezentate de către autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului, fiind respectate cerințele art.30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: „Pentru implementarea acestui proiect de lege nu este necesară alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

În mare parte, textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

Însă, textul propus de proiect pentru art.11 alin.(2) din Legea nr.263/2005 nu exprimă cu exactitate termenul în care pacientului îi sunt prezentate informațiile cu privire la volumul, tipurile și condițiile acordării serviciilor de sănătate, nivelul de acreditare a instituției medico-sanitare, licența și calificarea personalului angajat în prestarea serviciilor de sănătate, în așa mod încît acesta să poată participa activ în realizarea actului medical (analiza detaliată a factorilor de risc și riscuri de corupție este prezentată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție).

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu reglementează activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
Pct. 7 potrivit proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.263/2005 7. La articolul 11: [...] la alineatul (2) se completează la final cu textul „ <i>cu suficient timp înainte pentru a permite acestuia să participe activ în realizarea actului medical.</i> ”	
Obiecții: Integrînd textul propus cu redacția în vigoare a art.11 alin.(2) din Legea nr.263/2005, norma respectivă va avea următorul cuprins: „ <i>Informațiile cu privire la volumul, tipurile și condițiile acordării serviciilor de sănătate, nivelul de acreditare a instituției medico-sanitare, licența și calificarea personalului angajat în prestarea serviciilor de sănătate se prezintă pacientului în modul stabilit de legislație cu suficient timp înainte pentru a permite acestuia să participe activ în realizarea actului medical.</i> ” Astfel, textul propus de proiect pentru completare „ <i>cu suficient timp înainte</i> ” are un sens prea larg și nu exprimă cu exactitate termenul în care persoanele responsabile sunt obligate să prezinte pacientului informațiile menționate supra astfel încât acesta să poată participa activ în realizarea actului medical. Reglementarea iacunară a modului de informare a pacientului va determina interpretări abuzive din partea persoanelor responsabile de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile pacientului cărui acest termen îi este aplicabil. În sensul dat, urmare a faptului că situația creată ține de viața și sănătatea pacientului, termenul de informare trebuie să fie unul clar definit, astfel încît să nu prejudicieze interesul pacientului.	
Recomandări: Reformularea modificărilor propuse la art.11 alin.(2) și stabilirea unui termen concret în care persoanele responsabile sunt obligate să prezinte pacientului informațiile cu privire la volumul, tipurile și condițiile acordării serviciilor de sănătate, nivelul de acreditare a instituției medico-sanitare, licența și calificarea personalului angajat în prestarea serviciilor de sănătate, astfel încît acesta să poată participa activ în realizarea actului medical.	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none">● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative● Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none">● Generale● Legalizarea actelor de:<ul style="list-style-type: none">- abuz de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova și are drept scop consolidarea gradului de protecție a drepturilor pacienților, ajustarea responsabilităților pacienților, racordarea prevederilor legale la standardele noi ce au apărut în timp și crearea unui cadru suplimentar de armonizare a sistemului național de sănătate la cerințele europene din domeniu. În acest sens, modificările și completările propuse vor contribui la conectarea sistemului de ocrotire a sănătății la modelul european, crearea unui sistem relațional mai clar și precis atât pentru medici cât și pacienți, în vederea eficientizării proceselor de acordare a asistenței medicale, sporirii gradului de responsabilitate a pacienților, ceea ce va contribui la asigurarea calitativă a actului medical și ulterior, la creșterea satisfacției beneficiarilor serviciilor de ocrotire a sănătății.

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Parlamentului RM, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

Cu toate acestea, proiectul este lacunar referitor la termenul în care persoanele responsabile sunt obligate să prezinte pacientului informațiile cu privire la volumul, tipurile și condițiile acordării serviciilor de sănătate, nivelul de acreditare a instituției medico-sanitare, licența și calificarea personalului angajat în prestarea serviciilor de sănătate, astfel încât acesta să poată participa activ în realizarea actului medical.

Prin urmare, se recomandă revizuirea proiectului de decizie prin prisma obiecțiilor și recomandărilor prezentate în raportul de expertiză anticorupție.

19.04.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2023.04.19 13:53:21 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Xenia VAMEȘ, Inspector principal